



DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

13 iulie 2011

FLD Nr. 233

Domnului Președinte al

Curții Constituționale,

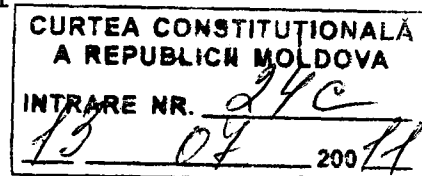
Dumitru Pulbere

Onorată Curte,

În conformitate cu prevederile art.141 din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și ale art.2alin.(1), art.38 alin.(2), art.63 din Codul jurisdicției constituționale vă remitem spre avizare proiectul de Lege pentru modificarea art.70 și 71 din Constituția Republicii Moldova.

Anexa:

- Proiectul de Lege pentru modificarea art. 70 și 71 din Constituția Republicii Moldova;
- nota informativă.



Cu înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Deputații în Parlament:

[Handwritten signatures of deputies in Parliament, including names like Butmalari, Hache, Pleșee, Ștefan, etc.]

Nicolae Olaru Nicolae

P. Stivete

A. Vaccaro

J. Toma

E. Cobzac

Luci Chiorescu

H. Bux

C. Gium

Veneta Louis

Vladimir Hotineanu

Nalciu Munteanu

H. Bux

Blad Lupan

Corina Fusu

Vladimir Lohorneanu

V. Lohorneanu

LEGE
pentru modificarea și completarea
Constituției Republicii Moldova

Parlamentul adoptă prezenta lege constituțională.

Articol unic - Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 70:
în titlu, cuvintele “și imunități” se exclud;
alineatul (3) se exclude.
2. La articolul 71 după cuvîntul „exprimate” se completează cu cuvîntul „public”.

Preşedintele Parlamentului

Președintele Parlamentului

T. Deliu
V. Steluf
G. Babane
S. Furdui
H. Dimitriu
H. Teerarschi
H. Liobanu
A. Ambriac
H.
R. Stiv
F. Frenu
L. Palancu

G. Butmalai
An. Apache
Iap Marie
S. Simion
Ion Balan
Valeriu Ghilechi
Maria Liobanu
Nicolae Teerarschi
S. Ploze
Nicolae Olean
M. Olean
M. Olean

I. Ionaș Vlăd

Chiorescu Lucie

H. Băer

E. Cobzac

C. Găină

V. Ioniș

V. Stoilencu

Valeriu Munteanu

George Brezo

Rad Lupan

Corina Fusu

Vladimir Lăhorneanu

V. Lăhorneanu

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea
Constituției Republicii Moldova

Imunitatea parlamentară este concepută ca mijloc de apărare a Parlamentului, în calitatea sa de instituție aleasă în mod democratic, *fîind menită să protejeze independența colectivă a acestuia de presiunile exterioare și să garanteze membrilor săi libertatea de exprimare și acțiune în îndeplinirea sarcinilor lor.* Aceasta protejează de asemenea, deputații împotriva eventualelor abuzuri arbitrare și uneori nejustificate ale puterii.

Astfel, contrar prevederilor legale existente în prezent, imunitatea trebuie privită nu ca o *impunitate absolută, ci doar ca o posibilitate de exercitare a mandatului.*

Deputații sunt aleși să adopte legi pe care toți cetățenii trebuie să le respecte. Atunci când deputatul încalcă o lege, societatea își manifestă, în mod inevitabil și justificat, indignarea față de acest fapt. În acest context, este necesar excluderea mecanismelor legale existente, care practic fac imposibilă atragerea la răspundere a membrilor puterii reprezentative ori, în prezent deputatul nu poate fi trimis în judecată, pentru infracțiunile săvîrșite, *fără încuviințarea prealabilă a Parlamentului.*

Potrivit art. 6 din Constituție în stat există trei puteri: legislativă, executivă și judecătorească. Aceste puteri sunt egale între ele și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin. În această ordine de idei, între drepturile și obligațiile persoanelor care reprezintă aceste puteri nu trebuie să existe discrepanțe și diferențe de protecție nejustificate obiectiv. Ori, potrivit prevederilor legale, membrii executivului nu beneficiază de o imunitate similară deputaților.

Examinînd practica internațională, atestăm că domeniul de aplicare a imunității variază de la stat la stat, în funcție de tradițiile juridice. Analiza legislației comparate a relevat faptul că o protecție specială a membrilor Parlamentului există în toate statele europene, SUA, Canada, Japonia, etc.

În esență, în pofida diversității noțiunilor și descrierilor utilizate de legislații și de limitele protecției, imunitatea parlamentară are **2 componente**:

1. „Iresponsabilitatea deputatului” (**libertatea sa de exprimare**) – în privința acțiunilor judiciare *pentru opiniile exprimate sau votul emis în exercițiul funcțiunii;*
2. „**Inviolabilitatea deputatului**” (imunitatea în sensul strict) – îl protejează de orice proceduri judiciare, care se intentează doar cu autorizarea Parlamentului.

Toate statele protejează prin reglementări prima componentă – *libertatea de exprimare, cu sau fără limitări.*

În sistemul de protecție anglo-saxon, imunitatea deputaților operează doar în materie civilă, fără ca deputații să beneficieze de protecție în cauzele penale, fiind tratați în egală măsură cu simplii cetățeni (ex. Marea Britanie, Irlanda, Canada,

Malta, etc.). În Austria, Germania, Letonia, Slovacia – imunitatea se extinde doar la procedurile administrative.

Pentru unele țări, în cazul în care presupusa infracțiune implică un anumit grad de gravitate, aceasta este exclusă din domeniul de aplicare a imunității și nu necesită autorizarea prealabilă a Parlamentului pentru începerea urmăririi penale (ex. Portugalia sau Suedia). În mod similar această autorizare nu este necesară pentru comiterea infracțiunilor grave nici în Albania, Bulgaria, Finlanda, Norvegia, Turcia).

Din practica străină elucidată supra, precizăm că toate statele oferă parțial anumite garanții de inviolabilitate, cu excepția **Olandei** care, din 1884, **a egalat statutul deputaților cu cel al oricărui cetățean** în ceea ce privește acțiunile de atragere la răspundere și executarea unei sentințe de condamnare pentru infracțiuni de drept comun.

În Rezoluția nr.1325 (2003) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) cu privire la Imunitățile membrilor APCE, se menționează că **imunitatea parlamentară** are ca scop să protejeze integritatea parlamentelor și să apere independența, **nu impunitatea**, membrilor Parlamentului în exercitarea funcțiilor lor.

Subsidiar, prin prisma practicii CEDO, precizăm că în Hotărârea *Cordova v. Italia* (nr.2) din 30 ianuarie 2003 Curtea a statuat că declarațiile unui parlamentar, făcute în cadrul unei întâlniri electorale și, astfel, în afara forului legislativ, nu au legătură cu exercitarea sarcinilor de deputat în sensul strict. În opinia Curții, **absența unei legături evidente cu orice activitate parlamentară înseamnă că noțiunea de proporționalitate între scopul urmărit și mijloacele utilizate trebuie interpretată cu atenție**, în special, atunci când restrângerea dreptului la accesul la un tribunal rezultă dintr-o decizie a unui organism politic.

Prin amendamentele expuse în proiectul de lege, se propune modificarea cadrului legal constituțional, care în prezent *oferă o protecție exagerată* deputaților, astfel încât pornirea urmăririi penale împotriva acestora să poată opera fără acordul prealabil al Parlamentului. În acest context, de la art. 70 din Legea Supremă urmează a fi exclus din titlu cuvântul „imunitate” precum și urmează a fi exclus alineatul (3) care statuează că „*Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului, după ascultarea sa*”. De asemenea, art. 71 urmează să stabilească că deputatul nu poate fi atras la răspundere pentru opiniile exprimate „public”.

În sensul clasic imunitatea parlamentară a apărut pentru a proteja parlamentarii împotriva unor procese penale **pentru afirmațiile făcute în Parlament în contextul exercitării mandatului** dat de către cetățeni **și nu pentru al apără de eventuala tragere la răspundere penală pentru infracțiunile comise**.

În contextul opiniei expuse mai sus, acest principiu este consfințit și garantat de art. 71 din Constituție, prin care se consacră o imunitate *de fond și cu caracter absolut*, întrucât vizează toate actele sau faptele săvârșite de deputat **în exercitarea mandatului său**. De asemenea, este și o imunitate cu caracter *permanent*, deoarece efectele ei se extind și asupra perioadei de după încetarea mandatului.

În contextul celor expuse menționăm că imunitatea nu trebuie să fie transformată în impunitate și să permită situarea unora dintre membrii societății deasupra legii. Imunitatea nu trebuie să obstrucționeze principalele funcții și atribuții ale justiției (buna desfășurare a procesului judiciar) și nici să împiedice cu bună știință funcționarea principiilor democratice într-un stat de drept.

Nicolae Zucarschi: H. G. G. G.

Nicolae Olaru

J. Tomaş

Nicolae Olaru

Olaru

A. Văcăreţu

E. Fărmuș

L. Zaporozjan

F. Fărmuș

P. Stărbote

L. Cobzac

Chiorescu Gure

C. Gure

V. Gure

A. Hotăreanu

George Buge

Stefan Lupan

Corina Fărmuș

Vladimir Sahorneanu

V. Sahorneanu